

Juryrapport Excellente Scholen 2015

Rijnlands Lyceum Wassenaar (vwo), Wassenaar

Schoolrapport Excellente Scholen 2015 (vo)
02GP-0 Rijnlands Lyceum Wassenaar (vwo)
Wassenaar

Contactgegevens

Naam contactpersoon	Dhr. Jan Leuiken
Telefoonnummer	(070) 511 04 00
Emailadres	j.leuiken@rijnlandslyceum-rlw.nl

1. Motivatie van de school om zich kandidaat te stellen

Het Rijnlands Lyceum Wassenaar (RLW) werkt vanuit een duidelijke visie aan excellentie. De kernwoorden zijn: betrokken, opbrengstgericht en ondernemend. De kernwaarden zijn: cohesie onder leerlingen en leraren (veilige school), leerlingbegeleiding op maat (oog voor verschillen) en een ruim aanbod aan excellentieprojecten. De opbrengsten zijn robuust door de jaren heen: stabiele slagingspercentages, goede CE-cijfers en zeer geringe verschillen tussen CE-SE. De school werkt met een eigen kwaliteitszorgsysteem waarin de resultaten van leerlingen en groepen aan de hand van sociogrammen worden gemonitord. Er is een goede zorgstructuur met aandacht voor de individuele leerling en hulp bij leerbelemmeringen. "De schoolorganisatie is strak geolied" (bron: inspectierapport). Het RLW heeft een samenhangend en breed toegankelijk excellentieprogramma met drie pijlers: internationalisering, bèta en kunst. Het RLW is Junior en Senior TTO-school (tweetalig onderwijs, certificatie Europees Platform) en biedt het International Baccalaureate Engels (certificatie IB), biedt doeltaal-voertaallessen moderne vreemde talen, internationaliseringsprojecten en Chinees (examenvak in 2017). In de bèta- en kunstvakken werkt de school samen met het hoger onderwijs. De school werkt als lerende organisatie in een constante cyclus van concrete verbeterings- en vernieuwingsprojecten. Deze zijn gerelateerd aan het waarderingskader van de inspectie.

Het Rijnlands Lyceum Wassenaar kent afdelingen voor havo en voor vwo. Dit verslag betreft het vwo.

2. Excellentieprofiel van de school

2.1 Beschrijving excellentieprofiel

In haar aanmelding beschrijft het Rijnlands Lyceum Wassenaar het excellentieprofiel, de relatie met de algemene aanpak en de doelen die ze met het excellentiebeleid beoogt, als volgt.

Het excellentieprofiel van de school

De school kiest voor een samenhangend excellentiebeleid dat toegankelijk is voor zo veel mogelijk leerlingen. De pijlers in het excellentiebeleid zijn: internationalisering en verdieping in de bèta- en kunstvakken. Meer dan 60% van de leerlingen volgt tweetalig onderwijs. Het Engelstalige TTO is verrijkt met ERK-programma's (Europees Referentiekader) voor de moderne vreemde talen zoals DELF scolaire en het Goethe-programma, het vak International Social Studies, leerlingenuitwisselingen en internationaliseringsactiviteiten zoals Model United Nations (MUN) en Public Speaking. Chinese taal en cultuur wordt voor het derde jaar gegeven. Voor de kunstvakken werkt de school samen met de Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten Den Haag. De school biedt extra bètavakken (wiskunde D, NLT), organiseert bètaschoolactiviteiten en heeft een masterclass economie.

Relatie van het profiel met de algemene aanpak door de school

Het excellentiebeleid enthousiasmeert leerlingen en docenten. Het is een bron voor vernieuwing van het reguliere programma. Het leert leerlingen over grenzen heen te kijken en de samenhang van vakken te zien. Het brengt leerlingen in contact met leerlingen van andere scholen. Dit geldt ook voor docenten: zij werken in de excellentieprojecten samen met het hoger onderwijs, bijvoorbeeld de Universiteit Leiden en de TU Delft. Door het excellentiebeleid heeft de school ook

een bijzondere plek in de opleiding van leraren (World Teachers Programme). Het verstevigt de relatie leerling-docent en draagt daardoor bij aan de cohesie in de school. Het maakt het werken op onze school extra leuk. Het zorgt voor een sterke dynamiek in de school.

Doelen die de school met het excellentieprofiel beoogt

Het excellentiebeleid heeft de volgende leerdoelen.

- Leerlingen worden verantwoordelijke en vaardige wereldburgers.
- Leerlingen krijgen (meer) belangstelling voor de N-profielen (voor meisjes zijn er specifieke N-programma's).
- Leerlingen ontwikkelen hun creatieve mogelijkheden.

In pedagogisch opzicht is de leerwinst de versterking van de motivatie van de leerling voor de reguliere vakken.

Doelgroep

Het excellentieprofiel richt zich op alle leerlingen. Dat betekent niet dat alle leerlingen meedoen, maar er doen er wel veel mee. De extra programma's zijn zeer populair. Het tweetalig programma bijvoorbeeld wordt in de onderbouw door 60% van de leerlingen gekozen. Ook de deelname in de andere programma's is groot. Het profiel voldoet aan de behoefte van leerlingen om hun kennis en vaardigheden te versterken en hun cv onderscheidend te maken.

2.2 Beschrijving aanpak, resultaten, borging en evaluatie

Over aanpak, resultaten, borging en evaluatie van het excellentieprofiel meldt de school het volgende in haar aanmelding.

Gehanteerde aanpak

De excellentieprogramma's hebben een volwaardige plaats in het curriculum. De behaalde resultaten tellen mee. Daardoor zijn de excellentieprogramma's in de ogen van de leerlingen (extra) betekenisvol.

Wijze waarop doelen worden gerealiseerd

Ten aanzien van de talenprogramma's in het excellentiebeleid baseert de school zich op de theorie van Content and Language Integrated Learning (CLIL).

Mate waarin doelen zijn gerealiseerd

Ten aanzien van de talenprogramma's behaalt de school de doelstellingen van de TTO-standaard. De leerlingen halen eind klas 3 ERK-niveau B2 Engels. Eind klas 6 hebben de IB-leerlingen het C1-niveau. De DELF- en Goetheleerlingen halen in klas 3 ERK-niveau A2. Op de havo volgde 53% van de leerlingen een N-profiel; op het vwo was dit 61% (2014). De CE-resultaten van het kunstvak zijn op havo en vwo hoger dan landelijk. Voor Chinees worden HSK-examens afgenomen. Alle leerlingen Chinees hebben het HSK-examen gehaald.

Borging

Per excellentiegebied (tweetalig onderwijs, kunst, bèta, Chinees) is een coördinator verantwoordelijk voor het curriculum, de toetsing en de scholing van docenten.

De vakkennis wordt geborgd door specifieke opleidingseisen en bevoegdheden. De school ziet op deze bevoegdheden toe en verzorgt scholing. Voor het tweetalig onderwijs zijn de specifieke opleidingseisen vastgelegd door het Europees Platform. Een aspect hiervan zijn gestandaardiseerde toetsen. Het Europees Platform controleert de school door visitaties. Voor de borging van het vak Chinees volgt de school de aanwijzingen van het SLO en het Netwerk Chinese Taal en Cultuur.

Evaluatie

De schoolleiding evalueert de excellentieprogramma's met de verantwoordelijke coördinatoren. De evaluatie van de resultaten is onderdeel van de algemene kwaliteitszorg.

2.3 Ontwikkeling van het excellentieprofiel

De school noemt in haar aanmelding de volgende plannen voor de verdere ontwikkeling van het excellentieprofiel.

De school heeft de volgende concrete plannen voor 2015/2016.

1. Versterking van het bètaprofiel in de onderbouw door invoering van het vak praktische technische natuurkunde in de brugklas en meer lessen voor scheikunde in klas 2 en 3.
2. Invoering van het vak wetenschapsoriëntatie/Theory of knowledge in klas 4 en 5.
3. Invoering van het opbrengstgericht mentoraat.
4. Verdere implementatie van het ICT-beleidsplan, invoering van adaptieve digitale leermiddelen en de doorlopende leerlijn digitale vaardigheden.
5. Verdere invoering van de kwaliteitsstandaard De Rijnlandse Les.

2.4 Erkenning

In haar aanmelding beschrijft de school de volgende voorbeelden waaruit blijkt dat het profiel van de school wordt erkend.

Erkenning binnen de eigen omgeving

De docenten delen hun ervaringen met excellentieprogramma's. Voorbeelden: lesvormen en activiteiten uit het tweetalig onderwijs zijn overgenomen door docenten in de reguliere afdeling: TTO-Olympiade, Duo-project Kunst-Nederlands; schooldag in Engeland in tweetalig onderwijs en regulier; idem voor toneel spelen in het Engels. Nieuwe vakken brengen nieuwe didactiek in de school: Chinees heeft een andere didactiek dan de moderne vreemde talen. Er is wederzijdse beïnvloeding. De vele docenten met buitenlandse opleidingen brengen verschillend onderwijskundig handelen – en discussies daarover – in de school.

Erkenning van buiten de school

Door de excellentieprogramma's ontstaat samenwerking tussen docenten in het hoger onderwijs en onze vo-docenten. Een recent voorbeeld is de oprichting van docentenontwikkelteams (DOT) in het Regionaal Steunpunt Leiden. Oudere voorbeelden zijn het Pre-University College en Junior TU Delft. In de netwerken van excellentieprojecten (Chinees, tweetalig onderwijs) en tijdens activiteiten (MUN, Public Speaking, kunstprojecten) ontmoeten vo-docenten elkaar en leren ze van elkaar. Dit geldt evenzeer voor schoolleiders. Andere scholen bezoeken het RLW om het excellentieprofiel te bestuderen.

Bevindingen van de Jury Excellente Scholen ten aanzien van het excellentieprofiel

De school is op 22 september 2015 bezocht door twee leden van de Jury Excellente Scholen. Hieronder beschrijven zij hun bevindingen met betrekking tot het excellentieprofiel van de school.

Het excellentieprofiel van de school

De school heeft een helder en voor de school relevant excellentieprofiel.

Het excellentieprofiel betreft de vwo-afdeling van de school. In de kern voert de school een kansenbeleid in combinatie met het bieden van een veilige omgeving. De school geeft aan een sterk begeleidingssysteem te hanteren. Via een efficiënte en complete zorgstructuur op leerlingniveau wordt gekeken wat hiervoor nodig is. De jury hoort dit in alle gesprekken terug. De school werkt met sociogrammen per klas.

Tijdens het bezoek heeft de jury bij de leiding en docenten de betrokkenheid en de ambitie gezien om het beste uit de leerlingen te halen. Ook uit de gesprekken met de leerlingen blijkt dat zij concreet ervaren dat ze volop kansen krijgen. Een leerling zegt: "Je hoeft je hier niet te vervelen en als je iets extra's wilt doen dat eigenlijk niet in je rooster past, wordt het toch mogelijk gemaakt." Dit vraagt van de leerlingen ook verantwoordelijkheid voor eigen leren. De jury hoort van leerlingen ook dat ze nog meer dingen zouden willen doen buiten het curriculum als het rooster dat zou toelaten, of dat ze nog meer vakken zouden willen volgen als dat roosterteknisch mogelijk zou zijn. Het 'meer doen dan normaal' wordt hier als vanzelfsprekend ervaren. De jury hoort zowel van de leiding als van de docenten en de leerlingen dat men op school oog voor elkaar heeft en

voor elkaar zorgt. Het veilige klimaat wordt echt ervaren. "Het is prettig zo veel te kunnen doen en je niet een 'nerd' te voelen", aldus een leerling.

Leerlingen zijn enthousiast over de sfeer op school en de veiligheid. Leerlingen gaan doorgaans goed met elkaar om, en in gevallen van bijvoorbeeld pesten reageert de school snel en effectief, aldus de leerlingen.

De jury vindt het opvallend, dat de TTO-afdeling alleen bestemd is voor het vwo en dat soms combinaties van vakken niet mogelijk zijn vanwege het rooster. Docenten en leerlingen geven aan hier nog mogelijkheden te zien.

Al met al concludeert de jury dat het excellentieprofiel weloverwogen, relevant en helder is. Alle leerlingen voor wie het is bedoeld, worden bereikt en het profiel voorziet in hun behoeften. De school maakt de doelstellingen waar.

Aanpak, resultaten, borging en evaluatie

De school heeft een weloverwogen aanpak met betrekking tot het excellentieprofiel.

De jury heeft gezien dat het Rijnlands Lyceum het excellentieprofiel breed aanpakt. Dit gebeurt nog niet planmatig en de aanpak is niet vastgelegd in een gestructureerde plancyclus. Er bestaat ook geen actieve dialoog over. De school heeft een kwaliteitszorgsysteem en er is een uitgebreide overlegstructuur van docenten, afdelingsleiders, mentoren en de schoolleiding. Dit zou een goede basis kunnen zijn voor de dialoog over het 'waarom' van het onderwijs op het Rijnlands Lyceum. Het is de jury niet duidelijk of de school gegevens bijhoudt en analyseert. Door overleg, benaderbaarheid en investeren in het geven van feedback aan elkaar, zou de school beter in staat kunnen zijn goed en concreet uit te leggen waarom het team het onderwijs over de hele bandbreedte zo uitvoert als ze doet. Een gedeelde brede visie lijkt er wel te zijn, maar is nog niet overal concreet te vinden, c.q. is nog niet voldoende geborgd.

Er vindt wel intervisie plaats. Deze wordt als zeer waardevol ervaren, maar is vrijblijvend en daardoor beperkt. De opbrengsten kunnen zo niet structureel ingezet worden. De intervisie onderstreept het veilige klimaat onder docenten, en de jury ziet hier een enorm groeipotentieel voor de interne dialoog over het onderwijs op het Rijnlands Lyceum.

De leerlingenzorg is duidelijk gestructureerd en georganiseerd. Ook klassikaal wordt op maat gewerkt aan de hand van sociogrammen.

Het valt de jury op dat het Rijnlands Lyceum weinig gebruikmaakt van externe evaluaties.

Desgevraagd geeft de schoolleiding aan dat ze de evaluatie liever in eigen hand houdt. De school is zo'n tien jaar geleden uit een diep dal geklommen. Docenten en de leiding hebben hard moeten knokken om van zwak naar goed te gaan. Dat gevoel leeft nog sterk op school. De jury denkt dat het tijd is voor het team om dit 'trauma' als verwerkt te beschouwen en het achter zich te laten, zodat er meer ruimte is voor daadkracht en nieuwe stappen.

De jury vraagt de schoolleiding aandacht voor de borging van de zachte en harde resultaten binnen school. Dit kan een onderdeel zijn van een nieuw schoolplan of een nieuw schooljaarplan. Externe audits kunnen dit bewustzijn nog bevorderen, net als deelname aan het regelluwe traject.

Minstens zo belangrijk als systeemgerichte borging is een sterke cultuur die de ambities van de school en de realisering ervan draagt. De jury heeft docenten gesproken die met veel enthousiasme, betrokkenheid en energie werken, sommigen al tientallen jaren. Zij kenschetsen de cultuur bij het Rijnlands Lyceum als volgt: "Wij zijn Rijnlanders, wij zorgen voor elkaar".

De jury komt tot de conclusie dat de aanpak, resultaten, borging en evaluatie van het excellentieprofiel nog niet volledig op orde zijn. Het is belangrijk om alle individuele diamanten in het aanbod te transformeren in een gedeelde aanpak, visie of 'organizer'. De afhankelijkheid van individuele benaderingen houdt immers ook een risico in. De door de rector geroemde vrijheid van de docent kan omgezet worden in meer systematische innovaties. Leerlingen geven aan dat de school niet veranderd is en de maatschappij wel; denk aan het verdwijnen van schotten tussen vakdisciplines, aan digitalisering en technologie. De jury meent dat er in de school een groot potentieel ligt en dat er lef nodig is om een gemeenschappelijke pedagogische aanpak te ontwikkelen. Dat leerlingen verschillende vakken volgen, mag niet betekenen dat ook de pedagogisch-didactische aanpak telkens van kleur verschiet.

De ontwikkeling van het excellentieprofiel

De school heeft concrete plannen om het excellentieprofiel verder te ontwikkelen.

De school lijkt geen concrete plannen te hebben om het excellentieprofiel verder te ontwikkelen. De jury heeft de indruk dat de school verder wil op de ingeslagen weg. Het 'trauma' dat bij veel docenten leeft, maakt de school wat voorzichtig.

Er zijn veel 'vliegwielen', zoals de pilot met de Chromebooks voor vier klassen, maar volgens de jury is het zaak dat zulke initiatieven de komende drie jaar opstijgen naar een volgend excellent niveau. De jury ziet een school die stevig genoeg staat om grotere stappen te maken naar een volgend niveau, in plaats van de kleine en beheerste stappen waarbij ze aan de veilige kant blijft. De school is een sterke morele gemeenschap, te herkennen in de omgang tussen leerling en docent, leerlingen onderling, docenten en medewerkers onderling en tussen schoolleiding en docenten. Iedereen wordt gezien en er wordt goed voor elkaar gezorgd. Deze gemeenschap vormt een stevige basis voor een volgende stap. Uit de gesprekken komt geen vastomlijnd vervolgplan naar voren, wel geeft men aan verder te willen gaan met al ingezette plannen.

Erkenning excellentieprofiel

Het excellentieprofiel van de school wordt zowel intern als extern erkend.

Binnen de school wordt het excellentieprofiel breed gesteund en dragen docenten daar betrokken aan bij. Leerlingen herkennen in hun praktijk veel van wat de school met het excellentieprofiel beoogt. Ze zijn trots op hun school.

De externe erkenning van het excellentieprofiel blijkt uit de toename van de instroom, tegen de regionale trend in. Voor zover de jury heeft kunnen nagaan, heeft de vwo-afdeling een goede reputatie. Er zijn goede contacten met het vervolgonderwijs en externe instanties zoals de Rijksacademie.

De jury heeft diverse referenten gevraagd of zij het excellentieprofiel van het Rijnlands Lyceum Wassenaar herkennen en de algemene onderwijskwaliteit onderschrijven. De referenten omschrijven de school als excellent. Tevens hebben de referenten de indruk dat de school haar kennis en ervaring deelt met derden.

Duurzaamheid excellentieprofiel

Het excellentieprofiel van de school wordt zowel intern als extern erkend.

De cultuurkant van het excellentieprofiel staat stevig, maar de structuurkant nog niet genoeg. De school heeft geen concrete plannen voor de doorontwikkeling van het excellentieprofiel waar docenten bij betrokken zijn.

Het excellentieprofiel van de vwo-afdeling van het Rijnlands Lyceum Wassenaar heeft een overtuigende historie, wat blijkt uit de twee predicaten Excellente School 2013 en 2014. Volgens de jury zou het excellentieprofiel toekomstbestendig kunnen zijn en ze nodigt de school uit hier steviger woorden aan te geven.

De school heeft in potentie een zeer sterk excellentieprofiel, dat nog niet helemaal uit de verf komt. In het dilemma van enerzijds de systeemeisen van kwantitatieve resultaten en anderzijds de menselijke ontwikkeling van de leerling, heeft de school de potentie om nu meer accent op het laatste te leggen. Een proactieve houding lijkt ook de wens van docenten, die veel perspectieven noemen die uit hun eigen 'good practice' naar boven komen. Neem de docent die digitale lessen inzet om haar dialoog met de leerlingen te verbeteren, de docent die groepswork hanteert en de docent die als 'overall' doel van onderwijs ziet dat leerlingen een balans vinden tussen ratio en emoties. Een benadering die past bij de grondstelling van de school: 'Vrij maar niet stuurloos'. De duurzaamheid van het profiel is geborgd in systematisch kijken naar de eigen good practices en deze omvormen tot een gemeenschappelijke visie en aanpak, met behoud van de autonomie van de docent, die de school als groot goed waardeert.

3. Onderwijskwaliteit

3.1 Resultaten

In haar aanmelding geeft het Rijnlands Lyceum Wassenaar de volgende toelichting bij haar resultaten.

De vwo-scores CE en SE zijn stabiel. Het slagingspercentage is over drie jaar (2011 t/m 2014) gemeten 93%. De vwo-scores CE waren in 2012 en 2014 hoger dan landelijk, in 2013 gelijk aan het landelijk gemiddelde. Het gemiddelde verschil CE/SE gemeten over drie jaar was 0,08.

De recentelijk gepubliceerde gegevens over vroegtijdig schoolverlaters van het RLW zijn onjuist (zie <http://www.vsvverkenner.nl/school/02GP/het-rijnlands-lyceum>). Voor de schooljaren 2012/2013 en 2013/2014 zijn de leerlingen van de School voor Jong Talent van het Koninklijk Conservatorium Den Haag (brinnummer 02GP-04) opgeteld bij het RLW (02GP-00). Het vroegtijdig schoolverlaten is nihil.

Onderwijsresultaten

In haar aanmelding noemt de school de volgende gebieden waarop ze zeer goede resultaten heeft geboekt.

Voor de beoordeling van de resultaten is het van belang het milde toelatingsbeleid van het RLW mee te wegen. De school heeft bewust lage normen voor de eindtoets gehanteerd (kansenbeleid). De landelijke uitgangspunten (zie Staatscourant 22 december 2014) zijn havo 537-544 en vwo 545-550. Het RLW hanteert voor de havo/vwo-brugklas 536-541, voor het tweetalig atheneum 542-544 en het tweetalig gymnasium 545-550. De leerlingengroep waarmee de rendementcijfers worden behaald, zal in een landelijke vergelijking als relatief zwak naar voren komen. Ter illustratie: het cohort vwo 2013-2014 telde 34% leerlingen met een Citoscore 544 of lager; 31% van de leerlingen had een advies lager dan vwo. Tegen deze achtergrond beoordelen wij de rendementen onderbouw en bovenbouw, de behaalde CE-resultaten en de slagingspercentages als zeer goed. Daarbij komt dat veel leerlingen naast het examen een zwaar extra examen (IB) of extra vak doen. De resultaten van het Senior TTO-curriculum en het International Baccalaureate Engels zijn zeer goed. 50% van de vwo-leerlingen deed dit extra programma, 100% slaagde.

Context waarbinnen de school werkt

De school beschrijft in haar aanmelding de volgende omstandigheden waarbinnen ze haar werk doet.

Het RLW trekt veel leerlingen met een leerbelemmering (dyslexie, AD(H)D): ruim 20%. De school heeft veel leerlingen die langer of korter in het buitenland hebben gewoond en daardoor achterstanden op taalgebied hebben. Ouders hebben (zeer) hoge verwachtingen van hun kinderen: de lat ligt hoog voor leerlingen en leraren. Het dyslexieteam van de school coacht leerlingen en ondersteunt docenten. De school houdt de ontwikkelingen op dyslexiegebied goed bij. De school biedt leerlingen met dyslexie goede faciliteiten zoals Kurzweil en de ClearReader. De school bereikt ook goede resultaten met leerlingen met een ernstige gehoorstoornis. Er zijn goed lopende zorgprojecten (alcohol, drugspreventie), Haltprojecten (digitaal pesten, vuurwerk). De schoolwebsite heeft een koppeling met een interactieve website tegen internetpesten. De vertrouwenspersonen en het zorgadviesteam begeleiden zorgleerlingen en hun ouders. Elke leerling heeft een mentor.

3.2 Onderwijsproces

Over aanbod, zicht op ontwikkeling, didactisch handelen en ondersteuning schrijft de school het volgende in haar aanmelding.

Aanbod

Eigen oordeel aanbod: **Goed**

Het eigenaarschap voor het curriculum ligt bij de vaksecties. De voorzitters van de vaksecties voeren geformaliseerd gezamenlijk overleg met de schoolleiding over de visie op het curriculum. De uitkomsten van dit overleg worden gedeeld met het hele docententeam. Vanuit de schoolleiding

krijgen docententeams (projectgroepen) gerichte opdrachten voor de actualisering van het programma-aanbod. Recente voorbeelden zijn de vervanging van het ANW-programma en de herziening van het bètaprogramma in de onderbouw. De referentiekaders voor reken- en taalonderwijs zijn in de lessen, toetsen en de organisatie aantoonbaar goed geborgd. Dit geldt ook voor de Europese Referentiekaders voor de moderne vreemde talen. De school plant en realiseert voldoende onderwijstijd door een strakke jaarplanorganisatie (gekenmerkt door concentratie van schoolactiviteiten) en kent een laag ziekteverzuim. De docenten gaan uit van de leidraad dat minder dan 10% van de lestijd aan organisatie en dergelijke verloren gaat. De school besteedt onder andere in maatschappijleer, International Social Studies, cultuurgeschiedenis wereldgodsdiensten en in schoolactiviteiten aandacht aan (internationaal) burgerschap.

Zicht op ontwikkeling

Eigen oordeel zicht op ontwikkeling: **Goed**

In de kernvakken Nederlands, wiskunde en Engels houdt de school de leerwinst bij door middel van de volgadviestoetsen van het Cito. De metingen worden afgenomen bij instroom in de brugklas, einde brugklas, eind tweede klas en eind derde klas. De metingen geven gedetailleerd aan wie zwak- of goedpresteerder is volgens de landelijke benchmark. De overige toetsen dienen aan de eisen van het toetsplan te voldoen. Het tweetalig onderwijs heeft eigen gestandaardiseerde toetsen. De gegevens worden besproken in de klassenbesprekingen. Daar wordt de aanpak per leerling bepaald. Het schooleigen kwaliteitszorgsysteem bewaakt de resultaten van alle vakken en klassen door het jaar heen.

De resultaten van de leerlingen worden afgezet tegen het klassensociogram. Dit sociogram geeft een beeld van de populatie in de klas (instroomgegevens, niveau, leerbelemmeringen, thuissituatie, et cetera). Door de combinatie van cijfergegevens en gegevens uit het sociogram kan het team onder leiding van de afdelingsleider en mentor gericht bijsturen of ingrijpen op groeps- en individueel leerlingniveau.

Didactisch handelen

Eigen oordeel didactisch handelen: **Goed**

De leraren gebruiken de paragrafen 7 en 8 van het waarderingskader van de inspectie als leidraad voor hun didactisch handelen. Dit wordt tevens als intervisie-instrument ingezet. De leraren hebben in opdracht van de schoolleiding een kwaliteitsstandaard voor een goede les ontwikkeld: de Rijnlandse les. Hierin zijn de volgende elementen benoemd: doelgerichte lesstructuur, goede uitleg, activerende werkvormen, effectieve feedback op het leerproces, orde in de les (discipline), studiehouding in de les (spullen op orde) en werkhouding buiten de les (huiswerk). De leraren hebben aandacht voor verschillen tussen leerlingen. De ontwikkeling om ICT in te zetten als hulpmiddel voor het geven van feedback op leerstijlen en leerwinst bij individuele leerlingen is in gang gezet.

Ondersteuning

Eigen oordeel ondersteuning: **Goed**

Het RLW heeft het aanbod aan extra ondersteuning beschreven in het Schoolondersteuningsprofiel. Het RLW heeft dit model voor de scholen in het Samenwerkingsverband Passend Onderwijs Leiden ontwikkeld. Voor de betreffende leerlingen heeft de zorgcoördinator ontwikkelingsperspectieven opgesteld. De school heeft specifieke ervaring in de begeleiding van dove leerlingen. De school heeft een coördinator passend onderwijs. De resultaten daarvan zijn goed. Voor de basisondersteuning heeft de school een deskundig remedial-teachingteam (dyslexie, dyscalculie). Dit coacht leerlingen, ondersteunt docenten en faciliteert (Kurzweil, ClearReader). Het zorgadviesteam coördineert goed lopende zorgprojecten inzake alcohol, drugspreventie en pesten.

3.3 Schoolklimaat en veiligheid

In haar aanmelding merkt de school het volgende op over het klimaat en de veiligheid op school.

Schoolklimaat

Eigen oordeel schoolklimaat: **Goed**

Het RLW is een open school: de schoolleiding, docenten en leerlingen staan open voor nieuwe ontwikkelingen. De school leeft naar haar motto: 'Vrij, niet stuurloos'. Vrijheid in denken, in het uitdragen van ideeën en initiatieven; sturing door duidelijke kaders en schoolregels. Dit leidt tot een schoolcultuur waarin iedereen zichzelf is en zijn eigen ambities kan waarmaken. De school daagt de leerlingen uit om al hun talenten te ontwikkelen. Door het halen van goede resultaten in de vakken en het deelnemen aan schoolactiviteiten. Om dit in dit breedte voor alle leerlingen mogelijk te maken, is het aanbod zeer divers. De leerlingen doen graag mee aan competities van allerlei aard (voorleeswedstrijden, Public Speaking, wiskunde-olympiades et cetera). Uiteraard heeft elke leerling een mentor om zijn successen en zorgen mee te delen. Voor de leraren is het schoolklimaat stimulerend, met veel ruimte voor eigen initiatief.

Veiligheid

Eigen oordeel veiligheid: **Goed**

In tevredenheidsonderzoeken (Scholenopdekaart.nl, Van Beekveld & Terpstra) scoort de school stabiel bovengemiddeld op vragen naar veiligheid, sfeer en respect. De sfeer wordt gekenmerkt door wederzijds vertrouwen, zowel bij de leerlingen onderling als in de verhouding leerling-medewerker. De gelijkwaardigheid van religie, wereldbeschouwing, geslacht en geaardheid zit in de genen van de school en wordt door leerlingen en leraren aantoonbaar elke dag gedragen. De schoolregels en het pestprotocol zijn de formalisering van onze dagelijkse omgangsregels. Agressie en geweld komen niet voor, bij pesten grijpen leraren en leerlingen in. De schoolwebsite heeft een link naar een interactieve website tegen digitaal pesten. Ongevallen worden geregistreerd en nagelopen. De zorgcoördinator, de twee vertrouwenspersonen (mannelijk/vrouwelijk), het leerlingenbestuur, de conciërges, het servicepunt voor de leerlingen, en de mentoren zijn de spil in het veiligheidsbeleid. Absentie wordt strikt geregistreerd en gemonitord.

Gebruikt(e) instrument(en) en resultaat

Enquête.

Februari 2014   8,7 (Vensters voor Verantwoording, 'ik voel mij veilig op school')

Februari 2012   8,0 (Van Beekveld & Terpstra, 'ik voel mij veilig op school')

3.4 Kwaliteitszorg en ambitie

In de aanmelding geeft de school de volgende toelichtingen over evaluatie en verbetering en de kwaliteitscultuur op de school.

Evaluatie en verbetering

Eigen oordeel evaluatie en verbetering: **Goed**

Het systeem van kwaliteitszorg heeft zes pijlers.

- Cyclische meting en analyse van de onderwijsresultaten per vak, klas (groep) en jaarlaag.
- Systematische analyse van de kwaliteit van de lessen door intervisie.
- Gesprekkencyclus docenten: elke docent heeft elk jaar een doelstellingen-, functionerings- of beoordelingsgesprek.
- Ouderraadpleging: klassenouders, ouderraad en medezeggenschapsraad.
- Leerlingenraadpleging: leerlingenbestuur en medezeggenschapsraad.
- Formele jaarlijkse verantwoording in financieel en onderwijskundig jaarverslag.

De school voert planmatig verbeteringen door aan de hand van projectplannen.

Tevredenheidsonderzoeken (zoals opgegeven in de aanmelding)

	Afname	Jaar	Aantal	Gemiddelde	Landelijke
	afname		respondenten	van de school	benchmark
Medewerkertevredenheid	Nee		0		
Oudertevredenheid	Ja	2014	63	6,9	7,3
Leerlingtevredenheid	Ja	2014	108	7,2	6,8

Kwaliteitscultuur

Eigen oordeel kwaliteitscultuur: **Goed**

De schoolleiding neemt het onderwijskundig leiderschap in de aansturing en aanmoediging van het team in de cyclus van kwaliteitsverbetering. Daarin wordt gericht op thema's gewerkt, bijvoorbeeld toetsing, curriculum, activiteiten, organisatie en studievaardigheden. De docent/vaksectie is de inhoudelijk deskundige op het vakgebied. De afdelingsleiders functioneren als pedagogisch leidinggevend voor hun jaarlagen. Het team staat open voor veranderingen, omdat het in beleidsbeslissingen wordt geconsulteerd. Resultaten (opbrengsten) van de vakken worden in het hele team gedeeld. Daardoor zijn het kwaliteitsbewustzijn en de opbrengstgerichtheid groot. De integriteitseisen zijn vastgelegd en worden nageleefd. Het bestuur en de raad van toezicht voeren hun controlerende taak actief en betrokken uit. Het onderwijsondersteunend personeel voert zijn taken ten aanzien van leerlingenadministratie, gebouwbeheer en roosterorganisatie zorgvuldig uit. De bedrijfshulpverlening is breed georganiseerd en wordt jaarlijks geschoold. De sfeer in het team is warm en collegiaal.

Bevindingen van de Jury Excellente Scholen ten aanzien van de algemene onderwijskwaliteit

Toelichting werkwijze jury

Bij het onderzoek naar de algemene onderwijskwaliteit worden de volgende aspecten betrokken: resultaten, onderwijsproces, schoolklimaat en veiligheid, en kwaliteitszorg en ambitie. Scholen hebben zichzelf beoordeeld op basis van een aantal kwaliteitsstandaarden. De kwaliteitsstandaarden behorende bij onderwijsproces, schoolklimaat en veiligheid, en kwaliteitszorg en ambitie zijn met toelichting opgenomen in de bijlage van het juryrapport. Het eigen oordeel van de school is opgenomen in hoofdstuk 3 van dit rapport. De jury voert geen eigen onderzoek uit naar de kwaliteit van deze standaarden. Wel toetst zij of in haar onderzoek naar het excellentieprofiel contra-indicaties naar voren komen die tot een oordeel leiden dat afwijkt van het eigen oordeel van de school.

Tijdens het schoolbezoek kwam de jury tot de volgende bevindingen ten aanzien van de algemene onderwijskwaliteit van de school.

Resultaten

Eindresultaten verplicht curriculum: de leerlingen behalen cognitieve leerresultaten in examenvakken en resultaten in door- en uitstroom die gezien kenmerken en beginniveau van de leerlingen ten minste in overstemming zijn met wat van een goede school verwacht mag worden. De school heeft een ruimhartig aannamebeleid en weet de instroom tot een goed niveau te stimuleren.

Resultaten niet verplicht curriculum: de school kan op andere gebieden dan het verplichte curriculum het bereikte niveau zichtbaar maken.

De jury onderschrijft dat de school de standaard behaalt.

Onderwijsproces

Aanbod: het aanbod bereidt de leerlingen voor op vervolgonderwijs en samenleving.

De jury heeft in haar onderzoek geen contra-indicaties aangetroffen voor het eigen oordeel van de school. Ze merkt op dat de school een culturele reflex bij meisjes ten aanzien de bètavakken weet

om te buigen met sterke interactieve voorbeelden. De conrector lijkt de drijvende kracht achter die stimulans en de school gaat actief op zoek naar manieren om meisjes in contact te brengen met rolmodellen uit de wereld van techniek en ICT. Leerlingen geven aan dit als prettig te ervaren. Het is van belang na te gaan welke methodische aspecten overdraagbaar zijn. Er zijn veel extracurriculaire activiteiten, maar het excellentieprofiel moet in de eerste plaats gaan over de reguliere onderwijstijd. De school kent veel uiteenlopende praktijken, van de klassieke les tot en met interdisciplinaire samenwerkingsprojecten. Er zijn rijke experimenten van individuele docenten (art en fysica) en er wordt een nieuw vak studievaardigheden ontwikkeld. Sommige leerling vinden wel dat de school aan verandering toe is, de samenleving is immers drastisch veranderd. De contacten die de school onderhoudt met het vervolgonderwijs zien er zeer perspectiefvol uit, de school kan daar nog meer uithalen en experimenten doen die de leerling voorbereiden op zelfstandigheid in denken en doen.

Zicht op ontwikkeling: de leraren volgen en analyseren de ontwikkeling van alle leerlingen met als doel het onderwijs voor hen vorm te geven.

De jury heeft in haar onderzoek geen contra-indicaties aangetroffen voor het eigen oordeel van de school. De school heeft het kijken naar leerlingen systematisch georganiseerd, waardoor geen kind onopgemerkt blijft. Overigens zijn de leerlingen uitermate positief over de school en weten dat te beargumenteren. Ze roemen de respectvolle manier waarmee de leraren met hen omgaan. Ze voelen zich uitermate veilig, ook om uit te blinken.

Didactisch handelen: het didactisch handelen van de leraren stelt de leerlingen in staat tot leren en ontwikkeling.

De jury heeft in haar onderzoek geen contra-indicaties aangetroffen voor het eigen oordeel van de school. De jury constateert wel een te groot verschil in de organisatie van de leerling-leraarverhouding en het denken over de interactie leraar-leerling. Er zijn goede voorbeelden aanwezig waarbij de leraar "gecentreerdheid" of het "koninkrijk van de leraar" wordt vervangen door een gedifferentieerde, leerling gerichte aanpak.

Het dilemma tussen enerzijds voldoen aan de cijfers en normen en anderzijds gericht zijn op de zelfontplooiing van de leerlingen, is in het verleden te veel in het voordeel van het eerste uitgevallen. Nu is het tijd om in te zetten op een programma gericht op zelf leren denken. Docenten vinden zelf dat excellentie (ook) inhoudt: lerend zijn en blijven. Hoog tijd dus om die nieuwe uitdaging aan te gaan.

Ondersteuning: leerlingen die dat nodig hebben, ontvangen extra aanbod en ondersteuning.

De jury heeft in haar onderzoek geen contra-indicaties aangetroffen voor het eigen oordeel van de school. Dit onderdeel is zelfs zeer sterk vertegenwoordigd in de school. Zo is de conciërge de coördinator sociale veiligheid en heeft hij samen met anderen, waaronder twee zorgcoördinatoren, de taak om letterlijk naar de leerlingen te kijken. Wanneer zij zien dat iemand niet lekker in zijn vel zit of buiten de groep valt, kan hier direct actie op worden ondernomen. De methode die dwars door de geledingen heen ontwikkeld is om ervoor te zorgen dat elk kind 'gezien' wordt, is van belang voor alle scholen.

Schoolklimaat en veiligheid

Schoolklimaat: de school kent een ambitieus en stimulerend klimaat.

De jury heeft in haar onderzoek geen contra-indicaties aangetroffen voor het eigen oordeel van de school. Leerlingen ervaren het als vanzelfsprekend om verantwoordelijkheid te nemen in het eigen leren en zichzelf uit te dagen. Op de vraag waarom zij bovenop hun standaard lesprogramma zo veel extra vakken volgen, zoals Chinees, antwoorden veel leerlingen dat ze dit doen omdat ze het leuk vinden, omdat ze er veel aan denken te hebben en ook simpelweg omdat het kan. Het aanbod is er en iedereen weet hierin zijn weg te vinden, al of niet aangemoedigd door docenten.

Veiligheid: schoolleiding en leraren waarborgen een veilige, respectvolle en betrokken omgeving voor leerlingen en leraren.

De jury heeft in haar onderzoek geen contra-indicaties aangetroffen voor het eigen oordeel van de school. Dit element is stevig aanwezig in de school. Leerlingen ervaren dat zij zichzelf kunnen zijn en er mogen zijn. 'Pesten komt op iedere school voor, maar hier in wel heel minimalistische vorm', aldus een leerling. Het is stevig in het dna van de school verankerd dat ieder kind gezien moet worden, in vrijheid, maar niet stuurloos. Dit komt terug in alle afzonderlijke gesprekken van de jury met alle betrokkenen.

Kwaliteitszorg en ambitie

Evaluatie en verbetering: de school heeft vanuit haar maatschappelijke opdracht ambities en doelen geformuleerd, evalueert regelmatig de realisatie en verbetert op basis daarvan systematisch haar onderwijs.

Het formuleren van doelen en ambities en het regelmatig evalueren van de realisatie hiervan, op basis waarvan de school systematisch haar onderwijs verbetert, kan volgens de jury strakker en concreter, leidend naar meer opbrengsten. De rector stelt: "Het Rijnlands is het rendementsdenken voorbij". De jury juicht dit toe, maar het hoeft niet te betekenen dat hierover geen gesprek gevoerd mag worden. De jury constateert dat er weinig systematische uitwisseling van 'good practices' is. Men zet intervisie in, maar nog te vrijblijvend. Als de docenten gevraagd worden wat hun mensbeeld is, antwoorden zij dat dit een belangrijk onderwerp van gesprek is. Maar wat doet de school om dit concreet te maken?

Ook door bijvoorbeeld een docent wordt als doel genoemd: "van leraar naar mens, in de dialoog met de leerling". Dit lijkt een helder handvat dat past bij de school.

Algemeen is er een verlangen te bespeuren om te komen tot een gemeenschappelijke aanpak rond bijvoorbeeld het thema zelfstandig leren denken.

Kwaliteitscultuur: de school kent een professionele kwaliteitscultuur en functioneert transparant en integer.

De jury heeft in haar onderzoek geen contra-indicaties aangetroffen voor het eigen oordeel van de school. Dit is absoluut een sterke kant van het Rijnlands Lyceum Wassenaar. De jury ziet dit op een solide manier bevestigd in alle gesprekken, soms in dezelfde bewoordingen.

4. Conclusie van de jury

De jury is onder de indruk van de cultuur van de school die gericht is op ontwikkeling 'in vrijheid maar niet stuurloos'. De school heeft de cijfers op orde dankzij een immense inspanning in de afgelopen jaren. De school wordt gekenmerkt door een veilig klimaat voor leerlingen en medewerkers. Het personeel is zeer actief in het vormgeven van de dagelijkse praktijk. De jury heeft zeer rijke good practices gezien, die steunen op de individuele innovatiekracht van veel docenten. In deze good practices huist het excellentieprofiel van de school, wat ook leerlingen aangeven. Het zelfbewustzijn van de leerlingen reflecteert het morele klimaat van de school; in deze 'stuurloze maatschappij' geeft de school de leerlingen een kans een moreel kompas te ontwikkelen. De jury ziet veel mogelijkheden om vanuit de wil en kunde van de docenten sterker en met lef te werken aan een meer nadrukkelijke gemeenschappelijke aanpak die recht doet aan de huidige leerlingenpopulatie en aan de toekomstige maatschappelijke eisen en uitdagingen. De school hanteert deze waarden impliciet, de explicitering is een volgende fase. Hiervoor moet het team wel het trauma afschudden van het diepe dal waaruit de school zich moest opwerken. Die fase is echt afgesloten. Met minder regels en hokjes kan de school 'vrij, maar niet stuurloos' de volgende fase in.

Alles overziende is de jury van oordeel dat het Rijnlands Lyceum Wassenaar op basis van de door de jury waargenomen kenmerken en gerapporteerde bevindingen het predicaat Excellente School vwo toekomt.

Bijlage – zelfevaluatie algemene onderwijskwaliteit

Voortgezet onderwijs en praktijkonderwijs

Scholen hebben zichzelf beoordeeld op basis van onderstaande kwaliteitsstandaarden met bijbehorende omschrijving. Scholen kregen het verzoek hun oordeel te waarderen op deze standaarden en dit oordeel te onderbouwen. Deze inbreng is opgenomen in het juryrapport over de school.

1. ONDERWIJSPROCES

1.1 Aanbod

Het aanbod bereidt de leerlingen voor op vervolgonderwijs en samenleving.

De leraren bieden een breed, eigentijds en op de kerndoelen gebaseerd aanbod; het eigenaarschap van het aanbod ligt bij het team. Het is dekkend voor de examenprogramma's. Binnen de kaders van de wet maken zij keuzen in het aanbod, waardoor zij deze afstemmen op de onderwijsbehoeften die kenmerkend zijn voor de leerlingenpopulatie.

De school heeft bovendien een aanbod voor de referentieniveaus taal en rekenen. Het aanbod sluit aan op het niveau van de leerlingen bij binnenkomst van de school en bereidt hen voor op het aanbod bij de start van het vervolgonderwijs. Daar tussenin verdelen de leraren de leerinhouden evenwichtig en in samenhang over de leerjaren en ze geven de leerlingen voldoende tijd om zich het aanbod eigen te maken. Er gaat geen lestijd onnodig verloren en leerlingen benutten het geboden onderwijsprogramma maximaal. Het aanbod draagt bij aan de basiswaarden van de democratische rechtsstaat.

1.2 Zicht op ontwikkeling

De school volgt en analyseert de ontwikkeling van alle leerlingen met als doel het onderwijs voor hen vorm te geven.

De leraren verzamelen voortdurend systematische informatie over de ontwikkeling van hun leerlingen. Zij gaan regelmatig na in welke mate de leerlingen profiteren van het geboden onderwijs en hoe de ontwikkeling van leerlingen verloopt uitgaand van de eigen capaciteiten en ten opzichte van leeftijdgenoten. Wanneer leerlingen het onderwijs niet genoeg lijken te benutten, gaat de school na waar de ontwikkeling stagneert en wat mogelijke verklaringen hiervoor zijn. De leraren gebruiken al deze informatie vervolgens om het onderwijs af te stemmen op de onderwijsbehoeften van zowel groepen leerlingen als individuele leerlingen. De leraren hanteren daarbij een cyclische aanpak.

1.3 Didactisch handelen

Het didactisch handelen van de leraren stelt de leerlingen in staat tot leren en ontwikkeling.

De leraren plannen en structureren hun handelen met behulp van de informatie die zij over de leerlingen hebben, en stimuleren een brede ontwikkeling. Het team handelt op basis van een samenhangend en consistent pedagogisch-didactisch concept.

De leraren zorgen voor effectieve instructies: aansprekend, doelmatig en interactief. Ze geven blijk van hoge verwachtingen en reageren positief op de inbreng van leerlingen, waardoor deze zich ondersteund en uitgedaagd voelen. Bij de instructies en opdrachten gebruiken de leraren passende vakdidactische principes en werkvormen. Ook zorgen zij ervoor dat het niveau van hun lessen past bij het beoogde eindniveau. Zij stemmen de instructies en opdrachten af op de behoeften van groepen en individuele leerlingen, zodat alle leerlingen actief, gemotiveerd en betrokken zijn en de beschikbare tijd effectief besteden. Tijdens de (leer)activiteiten gaan de leraren na of de leerlingen de leerstof en de opdrachten begrijpen. Daarbij geven de leraren de leerlingen directe en individuele feedback op hun werken en leren.

1.4 Ondersteuning

Leerlingen die dat nodig hebben, ontvangen extra aanbod en ondersteuning.

De school heeft voor leerlingen met bijzondere ondersteuningsbehoeften extra aanbod en begeleiding gepland. Deze ondersteuning is gericht op het (ontwikkelings)perspectief van de

leerling. Voor de leerlingen die structureel onderwijsaanbod krijgen op een ander niveau dan de leeftijdsgroep of extra bekostigd worden vanuit het samenwerkingsverband, stelt de school een (ontwikkelings)perspectief op. De school evalueert regelmatig of de extra ondersteuning het gewenste effect heeft en stelt deze zo nodig bij.

2. SCHOOLKLIMAAT & VEILIGHEID

2.1 Schoolklimaat

De school kent een ambitieus en stimulerend klimaat.

De schoolleiding en de leraren creëren een stimulerend en ambitieus pedagogisch en didactisch klimaat. Er zijn duidelijke regels en er heerst een voorspelbaar en betrouwbaar positief klimaat waarin afspraken nagekomen worden. Schoolleiding en leraren kennen een focus op persoonlijke ontwikkeling en leren, waarin alle leerlingen gezien worden en zich betrokken voelen bij de schoolgemeenschap. Het schoolklimaat is ondersteunend voor de cognitieve en sociale ontwikkeling. Voor elke leerling is een leraar beschikbaar die zijn/haar ontwikkeling volgt en aanspreekpunt is bij problemen (mentor).

2.2 Veiligheid

Schoolleiding en leraren waarborgen een veilige, respectvolle en betrokken omgeving voor leerlingen en leraren.

Schoolleiding en leraren waarborgen de veiligheid van de school en de omgeving voor alle leerlingen en het personeel. Leerlingen, leraren, schoolleiding en overig personeel gaan respectvol en betrokken met elkaar om. De leraren brengen leerlingen sociale competenties bij en tonen voorbeeldgedrag. Schoolleiding en leraren voorkomen pesten, agressie en geweld in elke vorm en treden zo nodig snel en adequaat op. De school heeft daarvoor een veiligheidsbeleid gericht op het voorkomen, registreren, afhandelen en evalueren van incidenten. Het beleid voorziet ook in een regelmatige meting van de veiligheidsbeleving van de leerlingen en het personeel. De school heeft een vertrouwenspersoon. Alle betrokkenen kennen dit beleid.

3. KWALITEITSZORG EN AMBITIE

3.1 Evaluatie en verbetering

De school heeft vanuit haar maatschappelijke opdracht ambities en doelen geformuleerd, evalueert regelmatig de realisatie en verbetert op basis daarvan systematisch haar onderwijs.

De school weet – rekening houdend met haar maatschappelijke opdracht en kenmerken van de leerlingenpopulatie – waarin zij zich wil onderscheiden, c.q. profileren, en heeft daaruit toetsbare doelen afgeleid voor de korte en middellange termijn. De kwaliteitszorg heeft in elk geval betrekking op de resultaten, het onderwijsproces waaronder het aanbod, het schoolklimaat en de veiligheid. De schoolleiding en de leraren beoordelen systematisch maatregelen en instrumenten om te waarborgen dat het personeel bekwaam is en deze bekwaamheid onderhoudt. De school betreft onafhankelijke deskundigen en belanghebbenden bij deze beoordeling en analyseert de relatie tussen de resultaten en de financiële voorzieningen en wettelijke vereisten. De evaluaties leiden tot toegankelijke managementinformatie. Waar nodig voert de school planmatig verbeteringen door die voldoende ambitieus zijn en aansluiten bij de evaluaties.

3.2 Kwaliteitscultuur

De school kent een professionele kwaliteitscultuur en functioneert transparant en integer.

Het beleid van de school om haar visie op de onderwijskwaliteit en ambities te realiseren, wordt door de leraren breed gedragen. Er is een grote bereidheid om gezamenlijk het onderwijs te verbeteren. Het bestuur en de schoolleiding vertonen onderwijskundig leiderschap en kwaliteitsbewustzijn. Er wordt gehandeld vanuit een duidelijke verantwoordelijkheidsverdeling tussen alle geledingen in de instelling.

De schoolleiding, leraren en het ondersteunend personeel werken gezamenlijk aan een voortdurende verbetering van hun professionaliteit. Leraren en andere betrokkenen bij de school werken resultaatgericht, zijn aanspreekbaar op gemaakte afspraken en zijn zich bewust van de effecten van hun handelen op de onderwijskwaliteit en op de ontwikkeling van de leerlingen. De

school werkt vanuit een transparante en integere cultuur waarin sprake is van zichtbaar zorgvuldig handelen.